

Posudek vedoucího bakalářské práce – akademický rok 2018/2019

Autor: Nikola Košínová **Forma studia:** denní **Obor:** Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Název práce: Šlechtické znaky na stavebních památkách v okrese Chrudim

Vedoucí BP: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent BP: PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.

Bakalářská práce Nikoly Košínové je zaměřena na inventarizaci šlechtických znaků dochovaných na stavebních památkách ve východočeském okrese Chrudim. Vznikla v mém semináři společně s několika dalšími pracemi vázanými k erbovním nálezům v dalších českých okresech. Autorka se současně snaží osvětlit širší historické, heraldické a stavební souvislosti jednotlivých nalezených znaků. Podařilo se jí nalézt a určit většinu znaků na 47 stavebních památkách vyskytujících se ve dvacítce obcí chrudimského okresu. Dominantní roli hraje z hlediska počtu nálezů město Chrudim, kde je zachováno sedm znaků na náhrobcích chrudimských patricijských rodů a dokonce devět erbů na novoměstské kašně. Nalezené znaky, které autorka popisuje a které také obrazově v práci dokládá, jsou výsledkem provedeného terénního výzkumu. Prvotní orientaci sice poskytla odborná literatura a její studium, ale vzniklý nálezový soubor a jeho obrazová dokumentace je především zásluhou autorky.

Práce Nikoly Košínové je členěna podle geografického principu, obce s dochovanými nálezy jsou řazeny abecedně do podoby samostatných kapitol. V kapitolách postupuje autorka podle jednotného schématu – lokalita – stavební památka – znakový nález – šlechtický rod – jeho znak. Práce je přehledná, krátce jsou uvozujícím textem popsány dějiny obce s důrazem na jejich bývalé majitele. Vnitřní struktura kapitolky potom obsahuje stručnou informaci o vzniku a historii kulturní památky, na níž je dochován konkrétní nález/nálezy, poté se text zaměřuje na nalezený znak či znaky, kdy upřesňuje ve schematicky shodné podobě umístění znaku, jeho dataci, materiál, z kterého je nález zhotoven, popis zachovaného znaku a konečně se věnuje rodu, kterému znak patřil a popisuje jeho úplný znak. Texty jsou stručné, ale povětšinou zahrnují potřebné a podstatné informace.

Bakalářská práce je doplněna úvodem, který obsahuje vymezení všech cílů výzkumu, popis sledovaného okresu a stručný přehled základní literatury. Závěr práce vcelku s nadhledem pojmenovává základní poznatky získané výzkumem. Poznatky jsou porovnány ve vazbách – počet nálezů / počet rodů; počet nálezů / počet obcí a četnost výskytu v nich; počet nálezů / doba jejich vzniku; počet nálezů /typy kulturních památek; počet nálezů /použitý materiál. Kvantitativně je zhodnocen počet aliančních znaků (opět s četným výskytem znaku Kinských). Není však porovnána podoba znaků – úplný erb s veškerou heraldickou výbavou versus znak pouze v podobě štítu a koruny. Užitečné by bylo uvést, kolik znaků a na kterých typech památek je ve stavu, kdy se ztrácí jejich čitelnost. Autorka uvádí, že znaky se objevují pouze v severní a střední části okresu (vhodná by byla mapa). Připojeny jsou tři grafy, které porovnávají dobu vzniku nálezu, typ stavby, či kulturní památky a materiál, z něhož je nález zhotoven.

Seznam odborné literatury je dostatečný. Nacházejí se v něm téměř všechny soudobé a tedy i dostupné heraldicko-genealogické práce, dále práce regionální. Pochopitelně jsou zastoupeny Sedláčkovy Hrady, tzv. „nový Sedláček“, i práce K. Kuči o českých městech a městečkách.

Dále práce obsahuje rozsáhlý soubor obrazových příloh s fotografiemi nalezených erbů (78 položek). Orientaci v přílohách umožňuje seznam obrázků, číselné označení je také důsledně vloženo do textu. Některé z fotografických obrázků zdařile prezentují kulturní a estetickou kvalitu erbovních památek, ve dvou případech jsou však fotky nekvalitní, resp. neumožňují se s nálezem seznámit. Škoda, že se autorka nepokusila o umělecké zhodnocení zachovalých

znaků. Některé rody (Kinští, Valdštejnové, aj.) velmi dbali o vysoce umělecké provedení svých znaků a velmi často je nechali umísťovat na různých budovách jako doklad své moci.

Zajímavé je zjištění o vysoké četnosti výskytu erb hrabat a knížat Kinských. U znaku Kinských lze přímo hovořit o plánovitém označování budov znakem rodu. Ze skutečnosti, že stavby, na nichž se znak Kinských nalézá, jsou ve vlastnictví státu či obcí, je patrné, že šlo o knížecí linii rodu, které byl majetek konfiskován podle dekretu prezidenta republiky. Ostatně patrné je to z často se vyskytující knížecí koruny a pláště. Hraběcí větve přišly o majetek až po únoru 1948, takže se jim v restitucích vrátil. To ovšem autorce uniklo. Kromě toho je nesprávně napsáno jméno Kostelce nad Orlicí, který je považován, zjevně omylem, za Kostelec nad Ohří.

O stylistické a gramatické podobě práce by se vcelku dalo říci, že je na slušné úrovni, ale neplatí to úplně. Vadou je časté kolísání v čase (bezdůvodné používání přítomného času) některé stylistické nejasnosti a také různé gramatické chyby. Jde o nesprávné koncovky v přičestí minulém, chybějící pádové koncovky u slov (několikrát opakování nepochopitelného tvaru jmen v názvech subkapitol – *Znak XY na kostele svatého Michal v Chrudim*, s. 43–46) a potíže s psaním velkých písmen (správně Chrudimský kraj vedle nesprávného čáslavský kraj). Jazyková redakce nebyla zjevně provedena před odevzdáním práce v dostatečné míře.

Závěrem však mohu přes uvedené výtky ocenit systematickosti průzkumu terénu, jehož rozsah si z hlediska počtu nálezových míst vynucoval značné množství času, pozornosti i finančních nákladů, a také poctivou snahu zadané téma co nejlépe zpracovat. Nikola Košinová zvládla nároky kladené na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru Prezentace a ochrana kulturního dědictví, a proto doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm

V Praze 23. května 2019

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.